

۱۸۹۱۹۹۱

به نام خدا ۹۷/۴۹

آسیب شناسی اجتماعی

تألیف:

دکتر مهینا منیری نیا

اربابان
نشر اسبازان

عنوان و نام پدیدآور: آسیب‌شناسی اجتماعی؛ تألیف: دکتر مجید صفاری‌نیا. ۱۳۴۵ -
مشخصات نشر: تهران: نشر ارسباران، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: بیست و دو - ۲۶۶ ص: مصور، جدول.
شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۳۸۵ - ۴۹ - ۴
موضوع: انحراف اجتماعی - جنبه‌های اجتماعی
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۷۵۱ ص / HM۸۱۱
رده‌بندی دیویی: ۳۰۲/۵۴۲
شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۵۷۴۸۷

بیایید به حقوق دیگران احترام بگذاریم

مخاطب عزیز، خواننده گرامی، این کتاب حاصل دسترنج چندین ساله مؤلف و ناشر است. تکتیر آن به هر شکل و میزانی، بدون اجازه ناشر و مؤلف، و خرید و فروش آن کاری نادرست، غیرقانونی، و غیرشرعی است. پیامد این عمل ناصواب و موجب مسامده در فضای نشر و فروش کتاب می‌شود و می‌تواند زمینه‌ساز محیطی ناسالم جهت بی‌ارزش کردن خدمات مستاندرکاران فعالیت‌های فرهنگی و اقتصادی در جامعه شود که در نهایت، به زیان خود شما و فرزندان شما خواهد شد.

سایت

www.Virayesh-Ravan-Arasbaran.com

پست الکترونیکی

panahir91@yahoo.com

آسیب‌شناسی اجتماعی

تألیف: دکتر مجید صفاری‌نیا

ناشر: ارسباران

نوبت چاپ: اول، تابستان ۱۳۹۷

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: طیف‌نگار

شمارگان: ۵۰۰

تعداد صفحات: ۲۸۸ صفحه

قیمت: ۲۰۰۰۰۰ ریال

ISBN : 978-600-7385-49-4

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۳۸۵ - ۴۹ - ۴

مرکز پخش: تهران - خیابان زرتشت غربی، بین خیابان پنجم و ششم، پلاک ۶۳

تلفکس: ۸۸۹۶۲۷۰۷

تلفن: ۸۸۹۷۳۳۵۸ - ۹

فهرست

پیشگفتار	۱
مقدمه	۲
هدف‌های آسیب‌شناسی	۳
نوزده	۴
سیزده	۵
سیست	۶

◀ فصل اول: تعاریف و عوامل مؤثر در بروز آسیب‌های اجتماعی ————— ۱

۱-۱ تعریف آسیب‌های اجتماعی	۱
۱-۲ آسیب‌های اجتماعی مهم‌ترین مسائل جوانان	۳
۱-۳ گروه‌های آسیب‌پذیر	۴
۱-۳-۱ کودکان و آسیب‌های اجتماعی	۴
۱-۳-۲ زنان و آسیب‌های اجتماعی	۹
۱-۳-۳ سالمندان و آسیب‌های اجتماعی	۱۱
۱-۳-۴ معلولین و آسیب‌های اجتماعی	۱۲
۱-۴ روان‌شناسی وندالیسم یا خرابکاری	۱۳
۱-۴-۱ فرد وندال	۱۵
خلاصه فصل	۱۵
سؤالات تشریحی	۱۶

◀ فصل دوم: ابعاد روانی - اجتماعی آسیب‌های اجتماعی ————— ۱۷

۲-۱ ابعاد روانی	۱۷
۲-۲ اختلالات روانی	۱۸
۲-۳ اختلالات افسردگی	۲۰
۲-۴ اسکیزوفرنی و سایر اختلالات روان‌پریشی	۲۱
۲-۵ اختلالات شخصیت	۲۳

۲۴	۱- ۲-۵ اختلال شخصیت مرزی
۲۵	۲- ۲-۵ اختلال شخصیت ضداجتماعی
۲۶	۳- ۲-۵ اختلال شخصیت خودشیفته
۲۷	۶- ۲ اختلالات کنترل تکانه
۲۷	۱- ۲-۶ قماربازی مرضی
۲۸	۲- ۲-۶ اختلال انفجاری متناوب
۲۸	۳- ۲-۶ جنون آتش افروزی
۲۸	۴- ۲-۶ جنون دزدی
۲۹	۳- ۲ ابعاد اجتماعی آسیب‌های اجتماعی
۲۹	۴- ۲ سلامت اجتماعی
۳۲	۵- ۲ شبکه اجتماعی
۳۳	۶- ۲ انسجام اجتماعی
۳۴	۷- ۲ مشارکت اجتماعی
۳۵	۸- ۲ پذیرش اجتماعی
۳۶	۹- ۲ همبستگی اجتماعی
۳۶	۱۰- ۲ هشت معیار ارزیابی انتم‌شناسی لگاتوم
۴۰	خلاصه فصل
۴۱	سؤالات تشریحی

۴۳ فصل سوم: آسیب‌های نوپدید

۴۳	۱- ۳ اینترنت، فن‌آوری‌های نوین ارتباطی و بازی‌های موبایل
۴۴	۲- ۳ گوشی‌های هوشمند و تبلت‌ها
۴۶	۳- ۳ خودشیفتگی و فن‌آوری‌های جدید
۴۷	۴- ۳ مشکلات اجتماعی و ارتباطی فناوری‌های جدید
۵۱	۵- ۳ اعتیاد به فن‌آوری
۵۳	۶- ۳ پیشگیری
۵۴	خلاصه فصل
۵۵	سؤالات تشریحی

۵۷ فصل چهارم: خودکشی و رفتار آسیب‌رسان به خود

۵۷	۱- ۴ تعریف خودکشی
۶۱	۲- ۴ سبب‌شناسی خودکشی
۶۲	۳- ۴ اختلالات روانی

۴-۴	عوامل عصبی-زیستی	۶۲
۴-۵	عوامل اجتماعی و فرهنگی	۶۳
۴-۶	رفتارهای آسیب‌رسان به خود بدون قصد خودکشی	۶۵
۴-۷	علت‌شناسی رفتار آسیب‌رسان به خود	۶۷
۴-۸	خودکشی دانشجویان	۷۰
۴-۹	پیشگیری از خودکشی	۷۱
۷۲	خلاصه فصل	
۷۳	سؤالات تشریحی	

◀ فصل پنجم: طلاق، طلاق عاطفی، روابط فرازنشویی و ازدواج سفید — ۷۵

۵-۱	تعریف طلاق	۷۵
۵-۲	طلاق عاطفی	۷۸
۵-۳	نظریه سیستمی کیفیت زندگی و مرکز	۸۰
۵-۴	نظریه مثلث عشق استر	۸۱
۵-۵	نظریه تبادل اجتماعی	۸۳
۵-۶	نظریه کنترل و انتخاب گلاسر	۸۷
۵-۷	نظریه چرخه حیات رابطه مارک‌نپ	۸۸
۵-۷-۱	مرحله تولد رابطه: به سوی پیوند	۸۹
۵-۷-۲	مرحله مرگ رابطه: به سوی افتراق	۹۰
۵-۸	روابط فرازنشویی	۹۳
۵-۹	انواع روابط فرازنشویی	۹۶
۵-۱۰	ازدواج سفید	۹۸
۵-۱۱	آسیب‌شناسی روانی و اجتماعی ازدواج سفید	۱۰۱
۵-۱۲	پیشگیری	۱۰۲
۱۰۳	خلاصه فصل	
۱۰۴	سؤالات تشریحی	

◀ فصل ششم: روسپیگری — ۱۰۵

۶-۱	تعریف روسپیگری	۱۰۵
۶-۲	علل و انگیزه‌های روسپیگری	۱۰۷
۶-۲-۱	فقر	۱۰۷
۶-۲-۲	مشکلات روانی	۱۰۷
۶-۲-۳	فرار از خانه	۱۰۹

۱۱۱	۶-۲-۴ حاشیه‌نشینی
۱۱۲	۶-۳ مدل‌های مجازی روسپیگری
۱۱۳	۶-۴ شارژ تلفنی، درخواست اصلی روسپیان اینترنتی
۱۱۴	۶-۵ آمارهای روسپیگری در ایران و جهان
۱۱۶	۶-۶ پیشگیری
۱۱۹	خلاصه فصل
۱۲۰	سؤالات تشریحی

◀ فصل هفتم: پرخاشگری و رفتارهای مغایر شهروندی ————— ۱۲۱

۱۲۱	۷-۱ تعریف پرخاشگری
۱۲۲	۷-۲ ناکامی و پرخاشگری
۱۲۳	۷-۳ یادگیری اجتماعی
۱۲۵	۷-۴ پالایش و پرخاشگری
۱۲۶	۷-۵ پرخاشگری ذاتی
۱۲۷	۷-۶ جنسیت و پرخاشگری
۱۲۸	۷-۷ خشونت فیزیکی
۱۲۹	۷-۸ خشونت سایبری
۱۳۰	۷-۹ آزار جنسی
۱۳۰	۷-۱۰ انگیزه‌های تجاوز
۱۳۱	۷-۱۱ رفتارهای مغایر شهروندی
۱۳۴	۷-۱۱-۱ اضافه‌بار محرک
۱۳۶	۷-۱۱-۲ شخصیت جامعه‌پسند
۱۴۲	۷-۱۱-۳ هویت مکان یا دلبستگی مکان
۱۴۴	۷-۱۱-۴ امنیت
۱۴۹	۷-۱۲ پیشگیری
۱۵۰	خلاصه فصل
۱۵۰	سؤالات تشریحی

◀ فصل هشتم: اعتیاد، شیوه‌های درمان و پیشگیری ————— ۱۵۱

۱۵۱	۸-۱ اعتیاد
۱۵۳	۸-۲ اقتصاد مواد مخدر
۱۵۳	۸-۳ ابعاد اجتماعی و آسیب‌های اجتماعی اعتیاد
۱۵۵	۸-۴ کشف دیر هنگام مصرف مواد مخدر

۱۵۶	۸-۵ تشخیص
۱۵۷	۸-۵-۱ تریاک، هروئین و مورفین (اپیونیدها)
۱۵۸	۸-۵-۱ عوارض مصرف
۱۶۰	۸-۵-۳ آمفتامین‌ها
۱۶۱	۸-۵-۴ عوارض مصرف آمفتامین
۱۶۲	۸-۶ کانابیس
۱۶۲	۸-۶-۱ عوارض مصرف کانابیس
۱۶۴	۸-۷ الکل
۱۶۵	۸-۷-۱ عوارض و تأثیرات الکل
۱۶۷	۸-۸ توهم‌زراها
۱۶۸	۸-۸-۱ عوارض توهم‌زراها
۱۶۹	۸-۹ کافئین و نیکوتین (ماد محرک)
۱۷۰	۸-۱۰ عوامل زمینه‌ساز بستگی به مواد
۱۷۰	۸-۱۰-۱ نظریه‌های بستگی اختی
۱۷۱	۸-۱۰-۲ نظریه‌های وابستگی به مواد
۱۷۲	۸-۱۱ دیدگاه اجتماعی-فرهنگی
۱۷۲	۸-۱۱-۱ در دسترس بودن مواد
۱۷۲	۸-۱۱-۲ خانواده و دوستان
۱۷۳	۸-۱۲ دیدگاه روان‌کاوی
۱۷۳	۸-۱۳ نظریه‌های رفتاری
۱۷۴	۸-۱۴ رویکردهای شناختی
۱۷۴	۸-۱۵ رویکرد طرح‌ها، پاسخ‌ها، نیروهای بازدارنده و انگیزه‌ها، ارزیابی (PRIME)
۱۷۵	۸-۱۶ دیدگاه‌های جدید اعتیاد
۱۷۶	۸-۱۷ دیدگاه شناختی-رفتاری-اجتماعی
۱۷۷	۸-۱۸ درمان اختلالات وابسته به مواد
۱۷۷	۸-۱۸-۱ درمان‌های زیست‌شناختی
۱۸۰	۸-۱۸-۲ روان‌درمانی‌ها
۱۸۲	۸-۱۸-۳ رویکرد تسهیل دوازده‌گامی (TSF)
۱۸۲	۸-۱۸-۴ درمان از راه افزایش انگیزه (MET)
۱۸۳	۸-۱۸-۵ گروه‌درمانی
۱۸۴	۸-۱۸-۶ درمان شناختی-رفتاری
۱۸۴	۸-۱۸-۷ رفتاردرمانی
۱۸۶	۸-۱۸-۸ درمان شناختی
۱۸۶	۸-۱۸-۹ مدل شناختی یک و همکاران

۱۸۰-۱۸-۸	مدل پیشگیری از بازگشت مارلات	۱۸۸
۱۸۰-۱۸-۸	رویکرد مصاحبه انگیزشی	۱۹۰
۱۸۰-۱۸-۸	درمان سرپایی عمقی ماتریکس	۱۹۱
۱۸۰-۱۸-۸	درمان فراشناختی	۱۹۲
۱۸۰-۱۸-۸	ذهن آگاهی	۱۹۲
۱۹-۸	شیوه‌های پیشگیری از اعتیاد	۱۹۳
	خلاصه فصل	۱۹۴
	سؤالات تشریحی	۱۹۵

◀ فصل نهم: کودکان کار ۱۹۷

۹-۱	کودکان کار	۱۹۷
۹-۲	آمار کودکان کار در ایران و جهان	۱۹۸
۹-۳	کودک کار رفتار خانوار	۲۰۰
۹-۴	دلایل کار کودکان	۲۰۲
۹-۵	آسیب‌های کار کردن کودکان	۲۰۳
۹-۶	روابط جنسی و تجاوز به کودکان کار	۲۰۴
۹-۷	کودکان کار، تکدی‌گری و بیکاری	۲۰۵
۹-۸	آسیب‌های ناشی از تکدی‌گری کودکان	۲۰۵
۹-۹	تجارت و قاچاق کودکان	۲۰۷
۹-۱۰	قوانین	۲۰۸
۹-۱۰-۱	قانون ایران در مورد کار کودکان چه می‌گوید	۲۰۸
۹-۱۱	پیشگیری	۲۰۹
	خلاصه فصل	۲۱۰
	سؤالات تشریحی	۲۱۱

◀ فصل دهم: بیکاری ۲۱۳

۱۰-۱	بیکاری	۲۱۴
۱۰-۲	تعریف بیکاری	۲۱۴
۱۰-۳	انواع بیکاری	۲۱۶
۱۰-۴	دلایل بروز بیکاری در جامعه	۲۱۷
۱۰-۵	آمار بیکاری در ایران	۲۱۹
۱۰-۶	آمار بیکاری در جهان و منطقه	۲۲۲
۱۰-۷	بیکاری و جنسیت	۲۲۴

۲۲۵	۸-۱۰ تحصیلات و بیکاری
۲۲۶	۹-۱۰ بیکاری و آسیب‌های اجتماعی
۲۲۷	۱۰-۱۰ بیکاری و طرد اجتماعی
۲۲۸	۱۱-۱۰ بیکاری و سلامت روان
۲۳۰	۱۲-۱۰ پیشگیری از بیکاری
۲۳۱	خلاصه فصل
۲۳۲	سؤالات تشریحی

۲۳۳ فصل یازدهم: تکدی‌گری

۲۳۳	۱-۱ تکدی‌گری
۲۳۵	۲-۱۱ تعریف تکدی‌گری
۲۳۶	۳-۱۱ انواع تکدی‌گری
۲۳۸	۴-۱۱ نظریه‌های مرتبط با تکدی‌گری به عنوان یک آسیب اجتماعی
۲۳۸	۱-۴-۱۱ نظریهٔ بوهنجری
۲۳۸	۲-۴-۱۱ نظریهٔ پیوند افتدالی
۲۳۹	۳-۴-۱۱ نظریهٔ کنترل اجتماعی
۲۴۰	۴-۴-۱۱ نظریهٔ برجسب‌زنی
۲۴۲	۵-۴-۱۱ نظریهٔ خرده‌فرهنگی
۲۴۴	۵-۱۱ دلایل بروز تکدی‌گری در جامعه
۲۴۵	۶-۱۱ مطالعات مرتبط با تکدی‌گری در ایران
۲۴۸	۷-۱۱ آسیب‌های ناشی از تکدی‌گری
۲۴۹	۸-۱۱ فقر و تکدی‌گری
۲۵۰	۹-۱۱ جنسیت و تکدی‌گری
۲۵۱	۱۰-۱۱ کارتن‌خوابی
۲۵۳	۱۱-۱۱ پیشگیری از تکدی‌گری
۲۵۴	خلاصه فصل
۲۵۴	سؤالات تشریحی

۲۵۵ فهرست منابع

۲۵۵	منابع فارسی
۲۵۹	منابع انگلیسی
۲۶۶	بعضی سایت‌های مورد استفاده

پیشگفتار

آسیب‌های اجتماعی یکی از مهم‌ترین مشکلات جوامع بشر است که تقریباً همه مردم دنیا هر روزه با آن دست‌به‌گریبان، روبرو می‌شوند. شاهد گزارش بروز این آسیب‌ها در جوامع مختلف هستیم. قتل، خشونت، تجاوز، دزدی، اختلاس، اعتیاد، بزهکاری، کودک‌آزاری و دهها مورد دیگر، موضوعاتی هستند که اخبار روزانه‌های روزمره به آن توجه دارند و قالب سازمان‌ها و نهادها از جمله پلیس، قوه قضائیه، سازمان‌های مرتبط، درگیر حل و پیشگیری از آن هستند. آسیب‌های اجتماعی یکی از علت‌های مهم رنج مردم کشورها و عامل جلوگیری‌کننده از رشد و توسعه ملت‌ها است.

آسیب‌شناسی اجتماعی به عنوان واحد درسی آموزشی معرفی، برای دانشجویان بسیاری از رشته‌های دانشگاهی از جمله روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، مدیریت، حقوق، علوم تربیتی و بسیاری از رشته‌های دیگر مورد توجه است. هدف این است که دانشجویان علوم انسانی و علوم اجتماعی با عوامل بروز این آسیب‌ها و روش‌های درمان و پیشگیری و بانی‌های آسیب‌های اجتماعی آشنا شوند.

این کتاب با هدف آموزش دو واحد درس دانشگاهی طراحی شده و در ابتدای هر فصل هدف‌های کلی و اختصاصی برای خوانندگان توضیح داده شده است. در انتهای هر فصل سؤالاتی برای خودآزمایی و یادگیری بهتر خواننده طرح شده است.

در تألیف این کتاب تلاش شده با رویکرد روان‌شناسی اجتماعی از آمارها و نظریات جدید حوزه‌های روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و آسیب‌شناسی اجتماعی برای بررسی و تبیین معضلات اجتماعی به‌ویژه آسیب‌های اجتماعی داخل کشور استفاده شود. امید است این اثر

مورد استفاده خوانندگان قرار گیرد و با مطالعه این کتاب دانش مقدماتی را در حوزه آسیب‌های اجتماعی کسب نمایند.

در پایان لازم می‌دانم از همه کسانی که در تألیف و انتشار این کتاب به بنده کمک کرده‌اند، تشکر نمایم. از جناب آقای غلامرضا پناهی مدیر محترم نشر ارسباران، سرکار خانم منصوره خانلری که با حروفچینی و تنظیم کتاب تلاش ارزشمندی کردند، تشکر می‌نمایم.

دکتر مجید صفاری‌نیا

دانشیار روان‌شناسی دانشگاه پیام‌نور

m.saffarinia@yahoo.com

www.ketab.ir